

ANALIZA SYTUACJI NA RYNKU PRACY POWIATU PRZYSUSKIEGO

Przysucha 2016

CHARAKTERYSTYKA POWIATU PRZYSUSKIEGO

Położenie

Powiat Przysuski leży w południowozachodniej części województwa mazowieckiego, graniczy z województwem łódzkim (powiat opoczyński i tomaszowski), województwem świętokrzyskim (powiat konecki) oraz z powiatami: szydłowieckim, grójeckim, białobrzeskim i radomskim ziemskim. Powiat tworzy 8 jednostek administracyjnych: Przysucha (gmina miejsko - wiejska), Borkowice, Gielniów, Klwów, Odrzywół, Potworów, Rusinów, Wieniawa (gminy wiejskie). Powierzchnia powiatu obejmuje obszar 801 km², co stanowi 2,25% powierzchni województwa mazowieckiego (21 pozycja pod względem powierzchni w województwie na 42 powiaty). Siedzibą powiatu jest miasto Przysucha, będące równocześnie największym miastem powiatu o liczbie mieszkańców 6 068 (stan na dzień 31.12.2014).

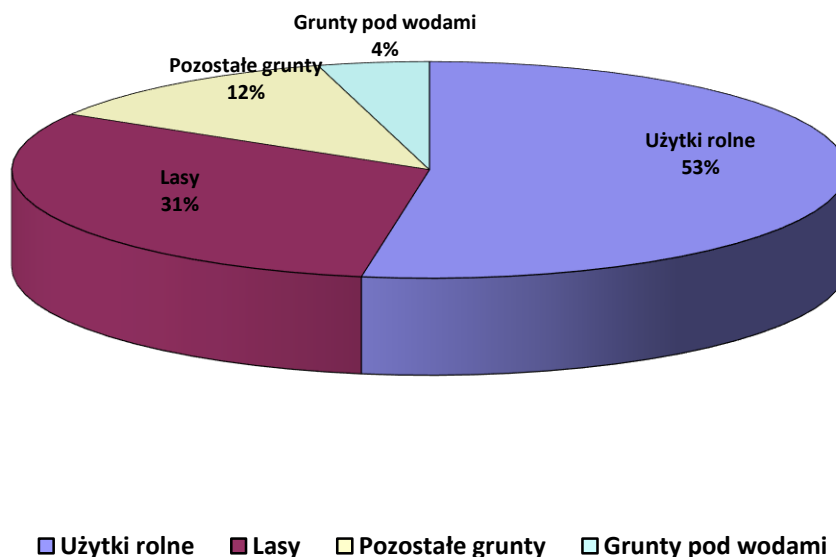
Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski wg Kondrackiego obszar Powiatu Przysuskiego należy do prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego i Wyżyn Polskich, podprowincji Niziny Środkowopolskie i Wyżyna Małopolska, makroregionów Wzniesienia Południowomazowieckie i Wyżyna Kielecka oraz regionów Równina Radomska, Garb Gielniowski i Przedgórze Łżeckie.

Ze względu na posiadane warunki naturalne i stan uprzemysłowienia regionu, Powiat Przysuski ma charakter rolniczy. Decydują o tym w głównej mierze stan uprzemysłowienia, oraz posiadane warunki naturalne, zależne od poszczególnych części powiatu. Strukturę użytkowania gruntów w Powiecie Przysuskim prezentuje tablica oraz wykres poniżej. W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne, które zajmują łącznie 42 133 hektary (52,6%). Ponad 1/3 powierzchni powiatu zajmują lasy – 24 800 ha. Pozostałe grunty (w tym grunty zabudowane i zurbanizowane oraz nieużytki), stanowiące 12,1% powierzchni, zajmują 9 718 ha, zaś pozostały obszar zajmują grunty pod wodami.

Powierzchnia powiatu według kierunków wykorzystania

Rodzaje gruntów	Powierzchnia ewidencyjna (ha)	Udział w ogólnej powierzchni (%)
Powierzchnia ogólna	80100	100
Użytki rolne	42133	52,6
Lasy	24800	31,0
Pozostałe grunty	9718	12,1
Grunty pod wodami	3449	4,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Rocznika Statystycznego Województwa Mazowieckiego 2014*

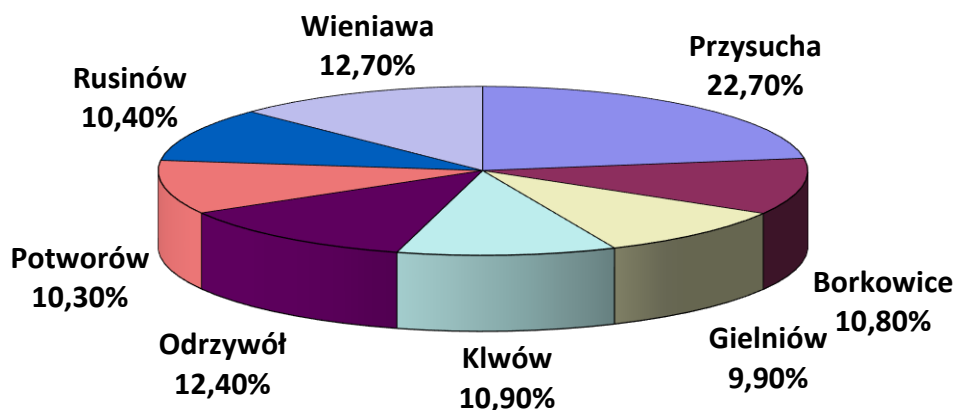

Powierzchnia powiatu według gmin

Wyszczególnienie	Powierzchnia ewidencyjna (km ²)	Udział w ogólnej powierzchni (%)
Powierzchnia ogólna	801	100,0
Przysucha	182	22,7
Borkowice	86	10,7
Gielniów	79	9,9
Klwów	87	10,9
Odrzywół	99	12,4
Potworów	82	10,3
Rusinów	83	10,4
Wieniawa	103	12,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Rocznika Statystycznego Województwa Mazowieckiego 2014*

Powierzchnia powiatu według gmin

Ludność i sytuacja demograficzna

Wśród powiatów Mazowsza powiat przysuski znajduje się w grupie 9 powiatów (na 38) liczących od 33 do 50 tys. mieszkańców, tj. powiatów najmniejszych. Wskaźnik gęstości zaludnienia poszczególnych gmin oscyluje w wielkościach od 40 (Klwów) do 70 (Przysucha) osób/km² i jest charakterystyczny dla znacznej części gmin Mazowsza (ponad 40%).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku na obszarze Powiatu Przysuskiego zamieszkiwało łącznie 42.888 osób. Sytuację demograficzną Powiatu Przysuskiego przedstawia poniższa tabela.

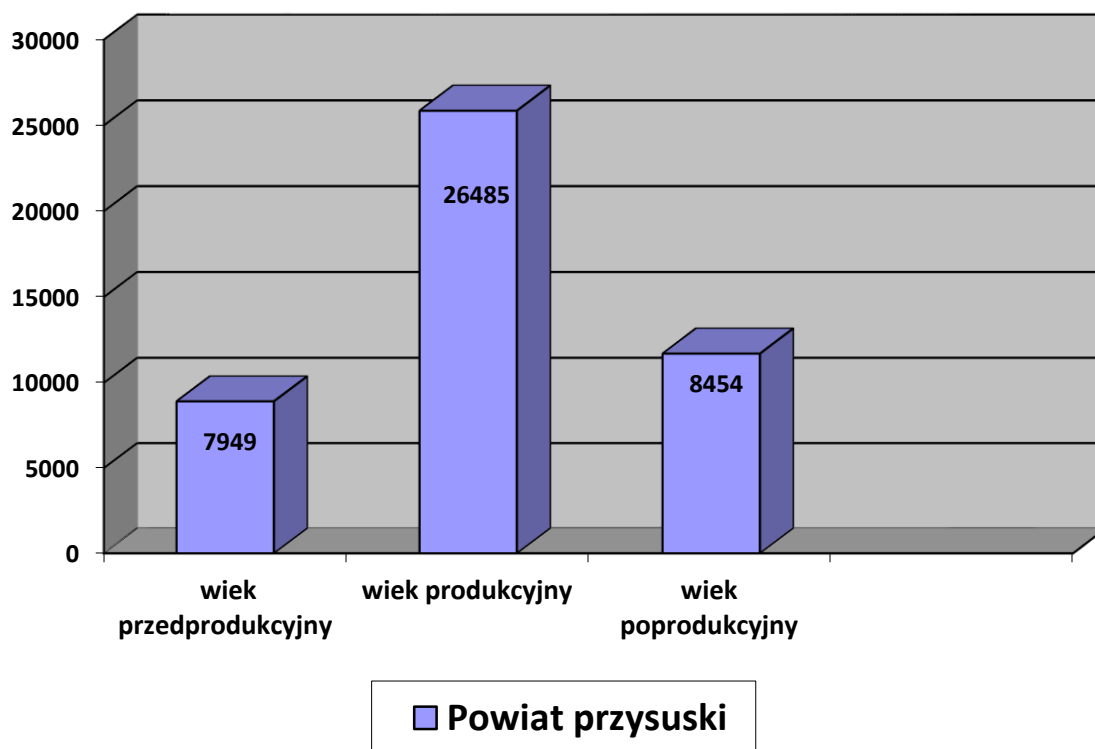
Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Powiat Przysuski	42888	21282	21606
Przysucha	12257	5956	6301
Borkowice	4402	2178	2224
Gielniów	4673	2330	2343
Klwów	3468	1704	1764
Odrzywół	3973	2049	1924
Potworów	4299	2164	2135
Rusinów	4379	2185	2194
Wieniawa	5437	2716	2721

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Rocznika Statystycznego Województwa Mazowieckiego 2014*

Struktura bezrobotnych według grup wiekowych – produkcyjnych i nieprodukcyjnych w 2014 roku

Wyszczególnienie	Ludność					
	w wieku					
	przedprodukcyjnym		produkcyjnym		poprodukcyjnym	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Powiat Przysuski	7949	3950	26485	11851	8454	5805
Przysucha	2096	2096	7745	3586	2416	1678
Borkowice	766	364	2713	1221	923	639
Gielniów	839	404	2803	1236	1031	703
Klwów	666	340	2109	952	693	472
Odrzywół	789	385	2360	974	824	565
Potworów	876	441	2702	1214	721	480
Rusinów	859	422	2677	1202	843	570
Wieniawa	1058	557	3376	1466	1003	698

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Rocznika Statystycznego Województwa Mazowieckiego 2014*

Liczba ludności w wieku produkcyjnym w Powiecie Przysuskim nieznacznie wzrosła i stanowi 61,7% (stan na dzień 31 grudnia 2011 to 60%). W pozostałych grupach wiekowych na przestrzeni ostatnich czterech lat nastąpił spadek liczby mieszkańców zarówno w wieku przedprodukcyjnym jak i liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Szczególnie niepokojący na rynku pracy jest spadek liczby mieszkańców powiatu w wieku przedprodukcyjnym.

BEZROBOCIE W POWIECIE PRZYSUSKIM W LATACH 2013-2015

Stopa bezrobocia i liczba zarejestrowanych bezrobotnych

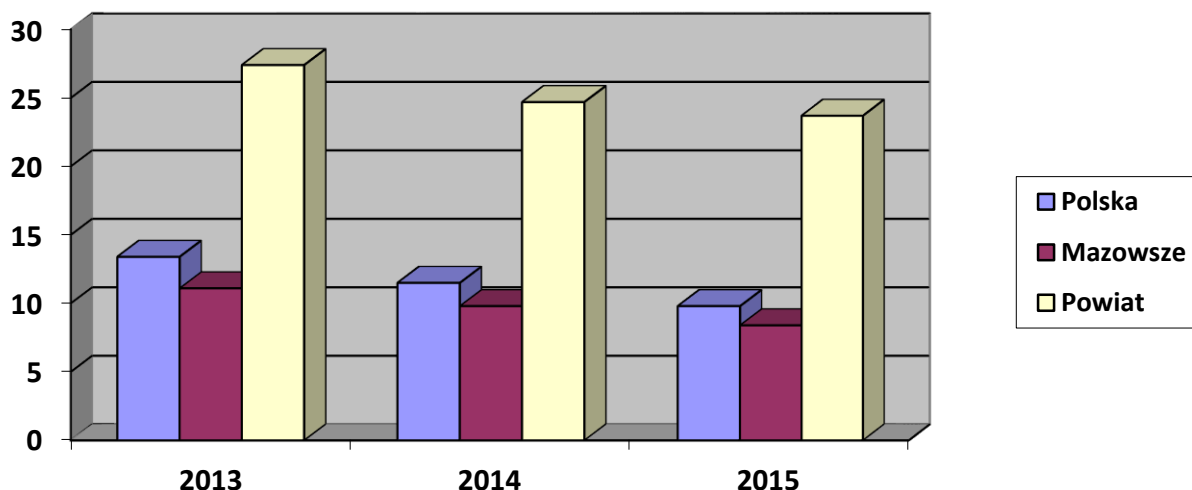
Stopa bezrobocia, liczona jako wskaźnik procentowy liczby bezrobotnych do osób czynnych zawodowo (według szacunku GUS), na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy w Przysusze, województwa mazowieckiego i kraju w latach 2013-2015, wynosiła:

Rok	Stopa bezrobocia					
	Polska	+wzrost -spadek*	Mazowsze	+wzrost -spadek*	Powiat	+wzrost -spadek*
2013	13,4	-	11,1	+0,4	27,4	-0,4
2014	11,5	-1,9	9,8	-1,3	24,7	-2,7
2015	9,8	-1,7	8,4	-1,4	23,7	-1,0

*w stosunku do roku poprzedniego

W grudniu 2015 roku stopa bezrobocia dla powiatu przysuskiego wynosiła 23,7% (dla woj. mazowieckiego wynosiła 8,4% natomiast dla kraju 9,8%). Zarówno w kraju jak i w województwie mazowieckim stopa bezrobocia spadła poniżej 10 %, niestety w powiecie przysuskim pomimo spadku nadal utrzymuje się na ponad dwudziestoprocentowym wysokim poziomie.

Kształtowanie się stopy bezrobocia na terenie kraju, woj. mazowieckiego i powiatu przysuskiego w latach 2013-2015 r.

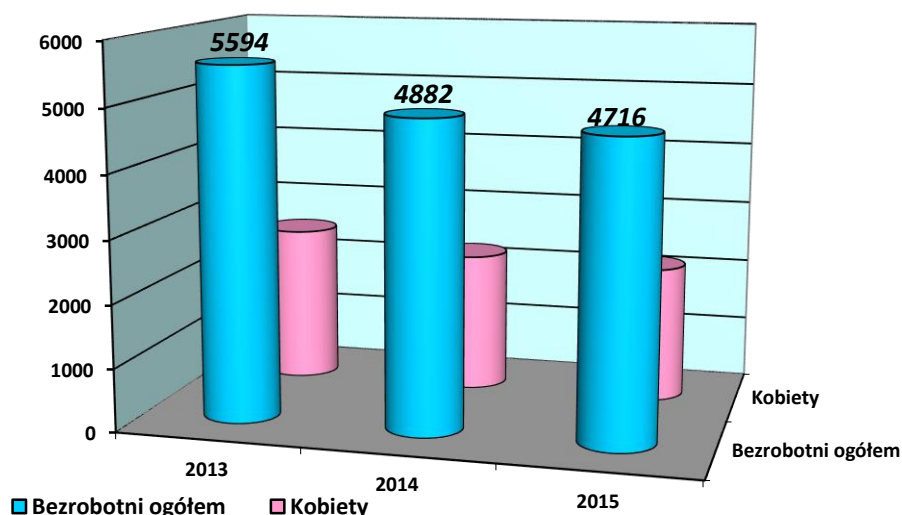
W końcu grudnia 2015 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Przysusze zarejestrowanych było 4.716 osób, w tym 2.164 kobiety (45,9%). Porównując sytuację ze stanem z grudnia 2013r, kiedy zarejestrowanych było 5.594 osoby bezrobotne ,w tym 2.507 kobiet (44,8%) odnotowano spadek liczby bezrobotnych o 878osób. Analiza danych statystycznych wskazuje, że zarejestrowani mężczyźni są w gorszym

położeniu na rynku pracy na terenie powiatu przysuskiego, Bowiem mężczyźni stanowią większość 54% ogólnej liczby bezrobotnych. Jednakże są oni bardziej aktywni. Częściej podejmują zatrudnienie, chociażby krótkotrwałe, częściej korzystają ze szkoleń oraz znacznie częściej podejmują decyzję o prowadzeniu działalności gospodarczej. Kobiety często są dyskryminowane w procesie rekrutacji do pracy. Głównie poprzez utrwalony stereotyp dotyczący miejsca kobiet w społeczeństwie, rodzinie i w efekcie również na rynku pracy, a także ograniczoną mobilność zawodową kobiet w okresie macierzyństwa i trudny powrót na rynek pracy po jego zakończeniu.

Liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Przysucha w okresie od 2013 do 2015 roku przedstawia poniższa tabela.

Rok	Liczba bezrobotnych	
	Ogółem	Kobiety
2013	5594	2507
2014	4882	2225
2015	4716	2164

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Sprawozdania MPiPS 01 2013-2015*

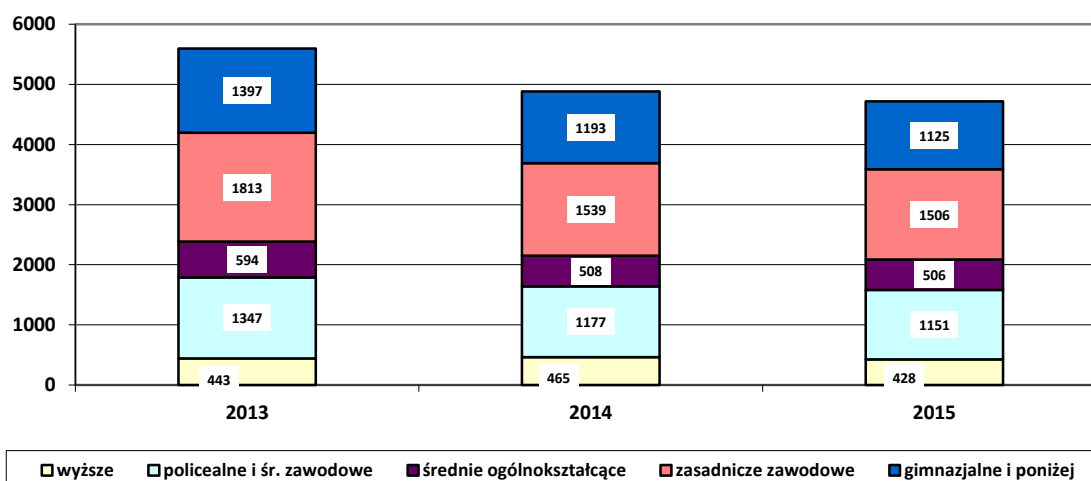
Na przestrzeni ostatnich trzech lat bezrobocie na terenie powiatu przysuskiego zmniejszyło się. Jednak nadal prawie 5 tysięcy mieszkańców powiatu pozostaje bez zatrudnienia.

Bezrobotni według poziomu wykształcenia

Wykształcenie	2013	2014	2015
Wyższe	443	465	428
policealne i śr. zawodowe	1347	1177	1151
średnie ogólnokształcące	594	508	506
zasadnicze zawodowe	1813	1539	1506
gimnazjalne i poniżej	1397	1193	1125
Ogółem	5594	4882	4716

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Sprawozdania MPiPS 01 2013-2015*

Struktura bezrobotnych według wykształcenia w latach 2013-2015

Ze względu na wykształcenie w 2015 roku zdecydowanie dominują osoby o wykształceniu zasadniczym zawodowym, które stanowią około 32%. Drugą w kolejności grupą są osoby o wykształceniu gimnazjalnym i poniżej, które stanowią 23,8% procent populacji. Liczebność tych dwóch grup jest tak wysoka we wszystkich latach w badanym okresie. Niepokojącym zjawiskiem jest utrzymujący się na 24% poziomie wskaźnik bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz zwiększający się odsetek osób z wykształceniem wyższym.

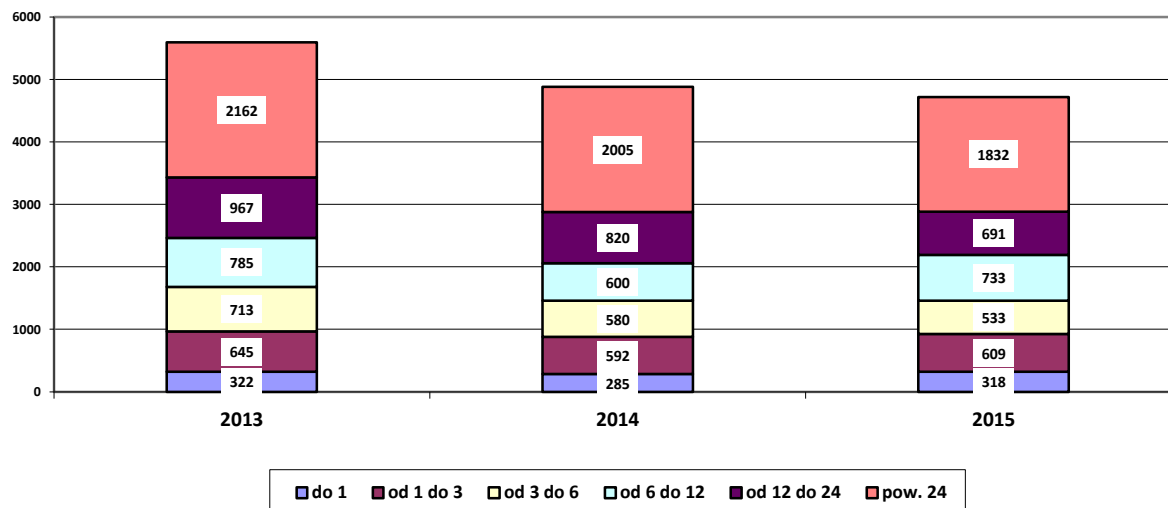
Sytuacja taka może świadczyć o tym, że co raz większe trudności z podjęciem pracy mają osoby posiadające wiedzę, umiejętności i kwalifikacje.

Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

Czas pozostawania bez pracy w m-cach	2013	2014	2015
do 1	322	285	318
1-3	645	592	609
3-6	713	580	533
6-12	785	600	733
12-24	967	820	691
Pow. 24	2162	2005	1832
Ogółem	5594	4882	4716

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Sprawozdania MPiPS 01 2013-2015*

Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w latach 2013-2015

W analizie poświęconej relacji pomiędzy zjawiskiem bezrobocia, a długością czasu pozostawania bez pracy wyraźnie uwidacznia się duży udział grupy osób pozostających bez pracy powyżej 1 roku. W 2015 roku w grupie zarejestrowanych jako bezrobotni w Powiatowym Urzędzie pracy w Przysusze stanowili oni ponad 53% populacji. Oczywiście należy wziąć poprawkę na niechęć rejestrowania się osób pozostających krótkookresowo bez pracy, co ma oczywiście wpływ na strukturę bezrobocia. Jednak problem długotrwałego bezrobocia powinien być potraktowany bardzo poważnie. Skutkiem tak długiego pozostawania bez pracy jest najczęściej trwale wykluczenie zawodowe, a w konsekwencji również społeczne.

Napływ i odpływ bezrobotnych

W ciągu 2015 roku zarejestrowało się 4.401 osób (w tym 2.072 kobiety – 47,08% ogółu), a wyłączono z ewidencji osób bezrobotnych 4.567 osób (w tym 2.133 kobiety – 46,7% ogółu).

Najczęstszym powodem wyrejestrowania z ewidencji było:

- podjęcie pracy 2.488 osoby tj. 54,5% wszystkich wyrejestrowanych,
- niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy 646 osób tj. 14,1% wszystkich wyrejestrowanych.

Pozostałe powody wyrejestrowywania się osób bezrobotnych stanowiły niewielki procent i były to m.in.: dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego, podjęcie nauki, ukończenie 60/65 lat, nabycie praw emerytalnych lub rentowych oraz nabycie praw do świadczenia przedemerytalnego.

Napływ i odpływ bezrobotnych w okresie od 2013 roku do 2015 roku przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Ogółem w PUP Przysucha		
	2013	2014	2015
Napływ: Bezrobotni zarejestrowani	4310	4236	4401
Odpływ: Bezrobotni wyrejestrowani	4362	4948	4567

Jak wynika z tabeli największy napływ bezrobotnych był w 2015 roku i przekroczył liczbę 4400 osób, które zarejestrowały się jako bezrobotne. Najmniej osób zarejestrowało się w 2014 roku. Wzrostowi zarejestrowani towarzyszył spadek wyrejestrowań, co może oznaczać, że znacznie większa liczba osób pozostaje co raz dłużej bezrobotnymi. Liczba wyrejestrowań zmalała w 2015 roku w stosunku do 2014 roku o 381 osób.

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Zestawienie osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w badanym okresie przedstawia poniższa tabela.

LP	Wyszczególnienie	31.12. 2013r	% udział w ogólnej liczbie bezrobotnych	31.12. 2014r	% udział w ogólnej liczbie bezrobotnych	31.12. 2015r	% udział w ogólnej liczbie bezrobotnych
1	Do 30 roku życia	1981	35,4	1651	33,8	1533	32,5
2	Długotrwale bezrobotne	3811	68,1	3427	70,2	3156	66,9
3	Powyżej 50 roku życia	1239	22,1	1107	22,7	1115	23,6
4	Bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej	X	X	X	X	29	0,6
5	Bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	X	X	X	X	573	12,1
	Bezrobotni niepełnosprawni	99	1,8	89	1,8	84	1,8
	Zamieszkali na wsi	4956	88,6	4304	88,2	4153	88,1
	Ogółem bezrobotni	5594	100	4882	100	4716	100

Zmiana Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w 2014 roku wprowadziła nowe kategorie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy tzn. bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej oraz bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia, dlatego dane na temat tych grup pojawiły się w 2015 roku po dostosowaniu statystyki. W tabeli przedstawiono jednocześnie sytuację osób zamieszkujących obszary wiejskie, którzy nie są wskazani art. 49 jako osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy, ale na obszarze powiatu przysuskiego to bardzo znacząca liczba osób. Osoby zamieszkujące na obszarach wiejskich to ponad 88% wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Przysucha.

Dane zawarte w tabeli wskazują, że wśród osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy w grudniu 2015r najwięcej znajduje się osób długotrwale bezrobotnych (66,9%), bezrobotni do 30 roku życia stanowią (32,5%) i ich sytuacja ulega niewielkiej poprawie ponieważ liczba osób młodych pozostających bez zatrudnienia maleje, oraz osoby po 50 roku życia, których odsetek na koniec 2015 roku wyniósł 23,6% i nieznacznie wzrósł w stosunku do lat poprzednich.

Najważniejszymi przyczynami długotrwałego pozostawania w ewidencji bezrobotnych ściśle ze sobą powiązanymi jest rzeczywiste zaniechanie poszukiwań pracy i korzystanie ze statusu bezrobotnego ponieważ tak jest prościej (ubezpieczenie zdrowotne, zabieganie o pomoc społeczną, lub innych źródeł) w połączeniu z ogólną biernością osób bezrobotnych i brakiem wiary we własne siły, które z czasem prowadzą do wycofania z rynku pracy. Drugą przyczyną to niedopasowanie kwalifikacyjno zawodowe osób bezrobotnych do zapotrzebowania zgłaszanego przez pracodawców, inaczej mówiąc niedopasowanie struktury podaży pracy do struktury popytu na nią. Trzecia przyczyna to utrzymywanie się relatywnie niskich płac osób słabo wykwalifikowanych (mała motywacja materialna do poszukiwania i podjęcia pracy) oraz regulacji krajowych dotyczących opodatkowania i składek na ubezpieczenie społeczne, które łącznie potęgują efekt pułapki ubóstwa i pułapki bezrobocia.

Aktywizacja zawodowa osób pozostających dłużej poza rynkiem pracy, długotrwanie, biernych, nie potrafiących lub nie chcących podjąć pracy, w szczególności wykonywanej regularnie, wymagającej douczenia się, zmiany zawodu lub dyscypliny wykonywania obowiązków jest bardzo trudna. Wymaga zastosowania programów nastawionych na wszechstronną pomoc w przywracaniu do pracy, a także unikania koncentracji na grupach relatywnie bardziej aktywnych i lepiej radzących sobie na rynku pracy, cechuje się ona większą efektywnością przy niższych kosztach.

Bezrobotni po 50 roku życia

Wyszczególnienie	Bezrobotni po 50 roku życia		
	2013	2014	2015
Ogółem	1239	1107	1115
Kobiety	451	416	446
z prawem do zasiłku	231	195	205
długotrwanie bezrobotni	774	741	712
z ogółem wg czasu pozostawania bez pracy w miesiącach			
Do 1	67	66	58
1 – 3	147	109	91
3 – 6	123	83	93
6 – 12	128	108	161
12 – 24	171	176	143
pow. 24	603	565	569
z ogółem wg poziomu wykształcenia			
Wyższe	10	13	13
policealne i średnie zawodowe	179	165	178
średnie ogólnokształcące	43	31	34
zasadnicze zawodowe	490	434	444
gimnazjalne i poniżej	517	464	446
z ogółem wg stażu pracy w latach			
Do 1 roku	68	62	67
1 – 5	79	70	80
5 – 10	128	130	145
10 – 20	372	344	362
20 – 30	380	321	294
30 i więcej	86	67	59
bez stażu	126	113	108

Bezrobotni po 50 roku życia to grupa pozostająca w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, głównie zez względu na wiek oraz związane z nim problemy zdrowotne. Na terenie powiatu przysuskiego ta grupa stanowi na koniec 2015 roku 23,6% zarejestrowanych bezrobotnych i wykazuje tendencję rosnącą w stosunku do 2014 roku. Liczba kobiet wśród osób bezrobotnych po 50 roku życia spadła w 2015 roku w stosunku do 2013 i stanowiła 40% bezrobotnych po 50 roku życia.

Bezrobotnych po 50 roku życia charakteryzuje niski poziom wykształcenia, w 2015 roku 79,8% posiada wykształcenie niższe niż średnie, a 40% nie posiada nawet wykształcenia zawodowego co świadczy o braku lub niskich kwalifikacjach zawodowych. Posiadają natomiast duży staż pracy, w 2015 roku 64% bezrobotnych należących do tej kategorii pracowało dłużej niż 10 lat. Stażu pracy nie posiada jedynie 9,7%, a 90,3% posiada doświadczenie zawodowe. Niestety ten zgromadzony przez lata potencjał zawodowy może zostać zaprzepaszczony w momencie wieloletniego pozostawania bez zatrudnienia. Tracąc pracę osoby te mają ogromne trudności z powrotem do aktywności zawodowej.

Bezrobotni do 30 roku życia

	Zarejestrowani bezrobotni do 30 roku życia na 31.12.2013	Zarejestrowani bezrobotni do 30 roku życia na 31.12.2014	Zarejestrowani bezrobotni do 30 roku życia na 31.12.2015	
1	Ogółem	1981	1651	1533
2	Kobiety	879	760	697
3	mężczyźni	1102	891	836
4	zamieszkali na wsi	1102	1478	1396
5	długotrwale bezrobotni	1166	983	824
6	bez kwalifikacji zawodowych	1040	906	956
7	bez doświadczenia zawodowego	1342	1108	1005
z ogółem wg czasu pozostawania bez pracy w miesiącach				
9	do 1	132	118	108
10	od 1 do 3	280	281	307
11	od 3 do 6	350	295	266
12	od 6 do 12	306	227	259
13	od 12 do 24	384	293	246
14	pow. 24	529	437	347
z ogółem wg poziomu wykształcenia				
15	Wyższe	296	277	224
16	policealne i średnie zawodowe	647	544	502
17	średnie ogólnokształcące	437	367	350
18	zasadnicze zawodowe	355	284	274
19	gimnazjalne i poniżej	246	179	183
z ogółem wg stażu pracy w latach				
20	do 1 roku	243	295	332
21	od 1 roku do 5 lat	472	367	334
22	od 5 do 10 lat	62	43	33
23	od 10 do 20 lat	0	1	0
24	bez stażu	1204	945	834
25	Napływ	1971	2061	2148
26	Odływ	1951	2249	2132
27	podjęcia pracy	974	1063	970
z tego				
28	pracy niesubsydiowanej	748	850	751
29	pracy subsydiowanej	226	213	219
30	prac interwencyjnych	96	71	56
31	robót publicznych	53	53	50
32	podjęcie działalności gospodarczej	42	44	64
33	podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	35	45	49
34	rozpoczęcia szkolenia	73	62	44
35	rozpoczęcia stażu	347	416	432
36	odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy	4	1	0
37	niepotwierdzenia gotowości do pracy	380	374	319
38	dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	104	186	199
39	podjęcia nauki	45	53	45
40	nabycia praw rentowych	1	6	4
41	Innych	23	88	119

Bezrobotni, którzy nie ukończyli 30 lat na koniec grudnia 2015 roku stanowią na terenie powiatu przysuskiego 32,5 %. 54,5% z nich to mężczyźni, a 45,4% stanowią

kobiety. Większość bezrobotnych w tej grupie 91% zamieszkuje na obszarach wiejskich, co głównie wynika z charakteru powiatu (rolniczy – 53% gruntów zajmują użytki rolne). Zjawiskiem niepokojącym jest fakt iż 76% osób do 30 roku życia posiada staż pracy krótszy niż 1 rok lub nie posiada go wcale co skutkuje tym, że 54% z nich nie posiada żadnego doświadczenia zawodowego.

Zadawalającym zjawiskiem jest zmniejszanie się wśród osób młodych liczby osób długotrwale bezrobotnych. Niepokojącym jest natomiast fakt, że osoby bezrobotne, które nie ukończyły 30 roku życia pomimo tego, iż w 70% posiadają wykształcenie średnie i wyższe, są bardziej aktywne i mobilne od osób starszych, dyspozycyjne i kreatywne pozostają w tak dużej liczbie w rejestrach bezrobotnych i nie są w większości samodzielnie, bez wsparcia instytucjonalnego przerwać bierności zawodowej, podjąć zatrudnienie i trwale związać się z rynkiem pracy.

Oferty pracy oraz bezrobotni według zawodów

Dokonując na podstawie Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych z 2015r analizy liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Przysusze według wielkich grup zawodów, można zauważyć, że największa liczba bezrobotnych zarejestrowana była w następujących grupach: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (1140 osób) oraz pracownicy usług i sprzedawcy (670 osób). Największy napływ osób bezrobotnych w 2015 roku miał miejsce również w przypadku wyżej wymienionych grup zawodów.

Dokonując analizy ofert pracy zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w 2015 roku oraz ofert pracy zamieszczonych w Internecie, należy zauważyć, że pracodawcy najczęściej poszukiwali pracowników wykonujących prace proste (łącznie 198 ofert pracy), natomiast najrzadziej kierowników (łącznie 5 ofert pracy). Ponadto nie odnotowano ani jednej oferty pracy kierowanej do grupy zawodów siły zbrojnej.

Analizując strukturę bezrobotnych według elementarnych grup zawodów największą liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych na koniec grudnia 2015 roku odnotowano w następujących grupach: szwaczki, hafciarki i pokrewni (120 osób), ślusarze i pokrewni (71 osób), cieśle i stolarze (46 osób), pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu (44 osoby), masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni (21 osób), monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych (15 osób), obuwnicy i pokrewni (11 osób), pracownicy domowej opieki osobistej (10 osób), technicy wsparcia informatycznego i technicznego (7 osób), rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby (7 osób), pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń (4 osoby), prowadzący pojazdy ciągnięte przez zwierzęta (4 osoby), technicy górnictwa, metalurgii i pokrewni (3 osoby), wyprawiacze skór, garbarze i pokrewni (3 osoby), sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej (2 osoby), robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani (2 osoby). W grupie archiwiści i muzealnicy, a także agenci ubezpieczeniowi oraz operatorzy maszyn do wyprawiania futer i skór odnotowano po jednej osobie bezrobotnej. Nie stwierdzono bezrobotnych w grupie ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna oraz w grupie robotnicy wykonujący prace proste przy uprawie roślin i hodowli zwierząt.

Dokonując analizy ofert pracy zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w 2015 roku, należy zauważyć, że pracodawcy najczęściej poszukiwali cieśli i stolarzy budowlanych oraz robotników wykonujących prace proste przy uprawie roślin i hodowli zwierząt (po 10 ofert pracy) pracowników domowej opieki osobistej (7 ofert pracy), archiwistów i muzealników oraz ślusarzy i pokrewnych (po 4 oferty pracy), pracowników administracyjni i sekretarzy biura zarządu (2 oferty pracy), agentów ubezpieczeniowych (1 oferta pracy). W pozostałych elementarnych grupach zawodów nie odnotowano ofert pracy.

Największy napływ osób bezrobotnych w 2015 roku miał miejsce w następujących grupach zawodów: Sprzedawcy sklepowi (318 osób), Zamiatacze i pokrewni (242 osoby), Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni (129 osób), Szwaczki, hafciarki i pokrewni (120 osób), Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym (120 osób), Murarze i pokrewni (115 osób), Kucharze (114 osób), Gospodarze budynków (110 osób), Mechanicy pojazdów samochodowych (100 osób), Stolarze meblowi i pokrewni (99 osób), Dietetycy żywieniowcy (89 osób), Piekarze, cukiernicy i pokrewni (89 osób), Pracownicy obsługi biurowej (88 osób), Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych (87 osób), Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni (81 osób), Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewni (74 osoby), Technicy rolnictwa i pokrewni (72 osoby), Ślusarze i pokrewni (71 osób), Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych (69 osób), Technicy mechanicy (64 osoby).

Wyniki ankiet przeprowadzonych w 2012 i 2014 roku wśród bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Przysucha

Powiatowy Urząd Pracy przeprowadził w 2012r. ankietę wśród **zarejestrowanych osób bezrobotnych w szczególności, które ukończyły 50 lat, nie ukończyły 30 lat oraz pozostających w rejestrach PUP dłużej niż 12 miesięcy**. Celem ankiety było ustalenie sytuacji osób bezrobotnych w poszczególnych grupach, zbadanie ich potrzeb i oczekiwań wobec urzędu, jak również dostosowanie form pomocy dla tych grup. Ważne było też zbadanie gotowości do podjęcia wysiłku ukierunkowanego na podniesienie poziomu kwalifikacji, aspiracji zawodowych poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach, warsztatach.

Udział w ankiecie wzięło 100 respondentów, w tym 65 kobiet, 30 osób po 50 roku życia (17 kobiet), 35 osób do 30 roku życia (22 kobiety) oraz 35 osób długotrwale bezrobotnych (26) kobiet. 78% badanych zamieszkuje na terenach wiejskich. 80% badanych osób po 50 roku życia posiada wykształcenie podstawowe lub zawodowe. 86% badanych osób do 30 roku życia i 51,5% osób długotrwale bezrobotnych posiada wykształcenie średnie lub wyższe. Analiza danych uzyskanych w toku przeprowadzonych badań pozwala na wyciągnięcie wniosków końcowych.

Uzyskane wyniki posłużą usprawnieniu i zwiększeniu efektywności form wsparcia wobec bezrobotnych długotrwale, po 50 roku życia i do 30 roku życia. Przedstawione wyniki przeprowadzonych badań stanowią spojrzenie respondentów na ich życie zawodowe.

Głównym powodem ich rejestracji w PUP jest uzyskanie pomocy w podjęciu pracy, z całą pewnością oczekują ofert pracy chociażby ofert prac interwencyjnych (62% badanych głównie osoby po 50 roku życia i długotrwale bezrobotne), robót publicznych (46% badanych głównie osoby długotrwale bezrobotne i po 50 roku życia) czy

zatrudnienia w ramach doposażenia stanowiska pracy (23% głównie długotrwale bezrobotni).

Uzyskanie zatrudnienia jest priorytetem dla badanej populacji, co wskazują uzyskane wyniki badań, tj. 68 % ogółu udzielonych odpowiedzi. Badani bezrobotni rejestrują się również dlatego, że są zainteresowani udziałem w szkoleniach zawodowych – 33%. Usługą szkoleniową zainteresowane są głównie osoby długotrwale bezrobotne i do 30 roku życia.

Bezrobotni wykazują chęć ukończenia indywidualnych kursów mogących przyczynić się do szybszego uzyskania zatrudnienia. Podwyższenie kwalifikacji w badanych grupach nie jest jednak priorytetem. Najwięcej chęci do dalszej nauki wykazują osoby młode do 30 roku życia, najgorzej sytuacja ta przedstawia się wśród osób po 50 roku życia i niestety wiek i brak wykształcenia zniechęca je do podejmowania działań na rzecz dalszego kształcenia. 35% badanych wskazało, jako cel rejestracji w urzędzie pracy możliwość odbycia stażu 22% osób do 30 roku życia. W wielu przypadkach zwłaszcza dla osób, które rejestrują się w PUP po ukończeniu szkoły jest to szansa na zdobycie pierwszego doświadczenia zawodowego i sprawdzenie się w roli pracownika. Niemal połowa badanych 46% wykazała chęć korzystania z pomocy pośrednika pracy w procesie poszukiwania zatrudnienia. 19% badanych oczekuje pomocy ze strony doradcy zawodowego. Natomiast 14% (głównie osoby młode) deklaruje możliwość uzyskania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej jako cel rejestracji w PUP. Z perspektywy badanej grupy bezrobotnych w wieku 50+, - 30 i długotrwale bezrobotnych istnieje szereg barier – utrudnień, które czasami w ich mniemaniu wręcz uniemożliwiają podjęcie i uzyskanie pracy. Bariery te mają charakter uniwersalny: wiek, szybkie zniechęcanie się niepowodzeniami, ograniczenia zdrowotne. Te bariery pojawiają się we wszystkich rozpatrywanych kategoriach. Jednocześnie badani bezrobotni wskazywali jako przeszkody w zatrudnieniu, obawy przed bezpośrednim kontaktem z pracodawcą, problemy w kontaktach np. barierę nieśmiałości, wygląd zewnętrzny, zamieszkiwanie na obszarach wiejskich, utrudniony dostęp do ofert pracy. W oparciu o wyniki badania, bezrobotni w wieku 50+,-30 i długotrwale bezrobotni powinni wykazywać zdecydowanie większą AKTYWNOŚĆ, co do uzyskania pomocy ze strony doradcy zawodowego, co umożliwi i w dużej mierze może przyczynić się do podjęcia zatrudnienia. Przede wszystkim warto zaprosić bezrobotnych na różnego rodzaju spotkania informacyjno – doradcze, dzięki czemu na bieżąco można weryfikować ich potrzeby i dostosować do nich oferty urzędu pracy. Wzrost świadomości, wzmocnienie poczucia wartości, pewność siebie i motywacja do poszukiwania pracy może odnieść pozytywny skutek, co zaowocuje w przypadku propozycji pracy, jej podjęciem.

Celem Powiatowego Urzędu Pracy w Przysusze jest udzielenie pomocy w podjęciu pracy poprzez podniesienie motywacji, kwalifikacji oraz wiary we własne możliwości u osób w wieku 50+, -30 i długotrwale bezrobotnych. Należy zwrócić uwagę na konieczność podejmowania wysiłków, aby pomóc bezrobotnym, wykorzystując wszystkie możliwe metody poszukiwania pracy, przy udziale pracowników PUP oraz instrumentów rynku pracy.

W celu złagodzenia barier i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia wśród osób długotrwale bezrobotnych, do 30 roku życia i po 50 roku życia należy objąć wszystkie grupy usługami rynku pracy, w tym

- poradnictwem zawodowym, w celu ustalenia predyspozycji zawodowych, oceny problemu zawodowego, zasadności dokonania zmiany, uzupełnienia kwalifikacji. Udział w zajęciach z doradcą zawodowym pomoże wypracować aktywną postawę wobec poszukiwania pracy, wpłynie na poprawę samooceny, usunie barierę nieśmiałości, a także obawy przed bezpośrednim kontaktem z pracodawcą i pozwoli

bezrobotnym odpowiednio zaprezentować się na ewentualnej rozmowie kwalifikacyjnej.

- pośrednictwem pracy – będące źródłem informacji na temat wolnych ofert pracy zgłaszanych do urzędu pracy przez pracodawców oraz możliwości skorzystania z zatrudnienia subsydiowanego,

Ponadto w celu złagodzenia problemów zawodowych dodatkowo należałoby objąć osoby długotrwale bezrobotne następującymi instrumentami rynku pracy:

- subsydiowanym zatrudnieniem (prace interwencyjne, roboty publiczne, podjęcie pracy na wyposażonym, doposażonym stanowisku pracy) – dające szansę na podjęcie zatrudnienia, zdobycia doświadczenia zawodowego, sprawdzenia się w roli pracownika, będące źródłem dochodu,

- bezzwrotnymi dotacjami na podjęcie działalności gospodarczej – umożliwiające realizację pomysłu na samodzielne zarobkowanie, a jednocześnie pozwalające na samorealizację zawodową i zwiększenie motywacji do działalności w obszarze gospodarczym

– szkoleniami – które umożliwią uaktualnienie lub zdobycie kwalifikacji zawodowych zgodnych z zainteresowaniami uczestniczących w nich osób, dadzą szansę na podjęcie zatrudnienia.

- stażem – umożliwiającym zdobycia doświadczenia zawodowego

- zwrotem kosztów dojazdu do pracy – który ułatwi mobilność przestrzenną osób korzystających z tego wsparcia.

Osobom bezrobotnym do 30 roku życia należałoby natomiast zaproponować:

- staże – umożliwiające zdobycia doświadczenia zawodowego

– szkolenia – umożliwią uaktualnienie lub zdobycie kwalifikacji zawodowych zgodnych z zainteresowaniami uczestniczących w nich osób, dających szansę na podjęcie zatrudnienia.

- subsydiowane zatrudnienie (prace interwencyjne, roboty publiczne, podjęcie pracy na wyposażonym, doposażonym stanowisku pracy) – dające szansę na podjęcie zatrudnienia, zdobycia doświadczenia zawodowego, sprawdzenia się w roli pracownika, będące źródłem dochodu,

- bezzwrotne dotacje na podjęcie działalności gospodarczej – umożliwiające realizację pomysłu na samodzielne zarobkowanie, a jednocześnie pozwalające na samorealizację zawodową i zwiększenie motywacji do działalności w obszarze gospodarczym

- zwrot kosztów dojazdu do pracy- ułatwi mobilność przestrzenną osób korzystających z tego wsparcia,

- pomoc finansowa na start zawodowy poza miejscem zamieszkania (np. koszty zakwaterowania).

Natomiast osobom bezrobotnych po 50 roku życia należało by zaproponować:

- subsydiowane zatrudnienie (prace interwencyjne, roboty publiczne, podjęcie pracy na wyposażonym, doposażonym stanowisku pracy) – dające szansę na podjęcie zatrudnienia, zdobycia doświadczenia zawodowego, sprawdzenia się w roli pracownika, będące źródłem dochodu,

– szkolenia – umożliwią uaktualnienie lub zdobycie kwalifikacji zawodowych zgodnych z zainteresowaniami uczestniczących w nich osób, dających szansę na podjęcie zatrudnienia.

- zwrot kosztów dojazdu do pracy- ułatwi mobilność przestrzenną osób korzystających z tego wsparcia.

Rola urzędu w dużej mierze powinna polegać na zmianie mentalności tych osób, uświadomieniu im ich sytuacji i ukazaniu konsekwencji ich bierności bądź aktywności zawodowej.

Osoby w średnim wieku, mimo to, że dotyka ich problem bezrobocia, nie wykazują potrzeby podwyższania umiejętności i kwalifikacji zawodowych, a przecież podnoszenie własnych kwalifikacji i wiedzy jest niezwykle ważne w uzyskaniu nowego zatrudnienia, utrzymaniu miejsca pracy, a potem nawet awansu. Edukacja, to element uelastycznienia rynku pracy, a wysoki w nim udział ludzi wykształconych, także osób w wieku 50+, -30 i długotrwale bezrobotnych jest motorem rozwoju regionu.

W powiecie przysuskim w 2014 roku zostało jeszcze przeprowadzone badanie „Młodzi na rynku pracy” wśród osób zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy, które w dniu wypełniania kwestionariusza nie ukończyły 30 lat. Celem badania było uzyskanie informacji o osobach młodych do 30 roku życia, a w szczególności:

- analiza potencjału zawodowego bezrobotnej młodzieży,
- identyfikacja barier związanych z wejściem na rynek pracy,
- określenie możliwych determinantów sytuacji bezrobotnej młodzieży,
- określenie motywacji do podjęcia zatrudnienia wśród bezrobotnych osób do 30 r.ż.,
- identyfikacja potrzeb związanych z aktywizacją zawodową,
- analiza oczekiwań związanych z pracą.

W badaniu wzięło udział 110 osób w tym 40 kobiet i 70 mężczyzn. Ankietę wypełniały osoby w wieku 18-29 lat, wśród których dominowali respondenci w wieku 22 lat. Największa liczba respondentów 83 osoby, czyli 75,5% ogółu badanych wskazała wieś jako miejsce zamieszkania, a 91 osób 82,7% badanych było stanu wolnego. Najlichniesza (62 osoby, 56,4% badanych) posiadało wykształcenie średnie. Jednym z elementów potencjału zawodowego respondentów jest posiadanie doświadczenia zawodowego na rynku pracy. Wśród respondentów powiatu przysuskiego 39 osób (35,5% ogółu) zadeklarowało że ma już doświadczenie zawodowe, a 71 osób udzieliło przeciwnej odpowiedzi. Ważną formą zdobywania doświadczenia bywa często staż zawodowy, co potwierdziło się również w opisywanym badaniu – dla 53,5% młodych była to forma stawiania pierwszych kroków na rynku pracy.

Jednym z głównych czynników, który wpływa na trudności w znalezieniu zatrudnienia, jest brak kwalifikacji zawodowych. Wśród ankietowanych z powiatu przysuskiego 40,9% zadeklarowało, że nie posiada wyuczonego zawodu. Sami respondenci jako bariery w znalezieniu pracy najczęściej identyfikowali przyczyny gospodarcze – „brak ofert pracy w okolicy” (54,5%) i „brak ofert pracy w zawodzie” (48,2%) oraz „brak doświadczenia zawodowego” (33,6%).

W świetle rezultatów badania większość respondentów nie deklaruje zakładania własnej firmy, ani wyjazdu zagranicznego w celach zarobkowych. Dla młodych osób wymarzona praca wiąże się przede wszystkim z: dobrą płacą (72,7%) poczuciem bezpieczeństwa (39,1%) oraz dogodnymi godzinami pracy (38,2%). Szanse na jej znalezienie w ciągu roku 30,8% badanych ocenia bardzo wysoko.

Uczestnicy badania pytani o to na jakie warunki zgodziliby się, otrzymać zatrudnienie wyrazili przede wszystkim gotowość przeprowadzki do innego miasta wraz z rodziną, pracy wielozmianowej oraz zmiany zawodu czy całkowitego przekwalifikowania.

W opinii badanych spośród form wsparcia oferowanych przez urzędy pracy, szanse na podjęcie zatrudnienia najbardziej zwiększają: staż u pracodawcy, środki na rozpoczęcie własnej działalności oraz szkolenia zawodowe. Z tych ostatnich chcieliby skorzystać aż 71,8% ogółu respondentów.

Na podstawie zrealizowanego badania można zauważyć, że młodzi ludzie pozytywnie oceniają swoje kompetencje, co z jednej strony jest dobre w kontekście nastawienia na poszukiwanie pracy, ale z drugiej może świadczyć o tym, że nieco przeceniają oni swoje umiejętności. Niepokojący w kontekście oczekiwań pracodawców jest fakt, że wielu młodych nie posiada doświadczenia zawodowego na rynku pracy, a część także

wyuczonego zawodu. Nadzieję na poprawę sytuacji respondentów daje deklarowana przez nich aktywność w poszukiwaniu pracy oraz otwartość na przekwalifikowanie i korzystanie ze szkoleń.

Wyniki obu badań służą w latach następnych tworzeniu strategii przeciwdziałania bezrobociu na terenie powiatu przysuskiego poprzez przygotowywanie właściwych ze względu na potrzeby osób zarejestrowanych programów i wybór form aktywizacji.

Wnioski końcowe. Wyłonienie grup osób do aktywizacji i wskazanie rozwiązań problemu zawodowego w ramach form aktywizacji przewidzianych w ustawie.

Główną i podstawową przyczyną bierności zawodowej osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Przysusze jest niewystarczająca liczba wolnych miejsc pracy na rynku lokalnym w stosunku do liczby osób w wieku aktywności zawodowej, pozostających bez zatrudnienia, które chcą pracę podjąć. Niewspółmiernie wyższy popyt od podaży pracy sprawia, iż konkurencyjność osób bezrobotnych na rynku pracy, poziom zdolności do podjęcia i utrzymania zatrudnienia uzależniony jest od min.:

- poziomu i adekwatności do potrzeb rynku pracy wykształcenia,
- stażu pracy i doświadczenia zawodowego,
- przygotowania do poruszania się po rynku pracy,
- osobistego zaangażowania w proces poszukiwania zatrudnienia i kreatywności w tym zakresie,
- świadomości konieczności ustawicznego podnoszenia poziomu wiedzy, kwalifikacji i umiejętności.

Aktywna postawa w procesie podejmowania i kontynuowania pracy, samoświadomość, znajomość swoich mocnych-słabych stron, braków zawodowych i poziom motywacji do dokonania zmiany w tym zakresie decydują o sukcesie zawodowym.

Rolą Urzędu Pracy jest udzielenie pomocy osobom bezrobotnym, w tym grupom które cechuje najniższa aktywność zawodowa w przezwyciężeniu barier utrudniających lub uniemożliwiających podjęcie pracy.

Osoby bezrobotne oczekują od Urzędu umożliwienia dostępu do aktualnych ofert pracy, pomocy w podjęciu stabilnego zatrudnienia. Osoby, które pomimo podejmowanych prób powrotu bądź zaistnienia na rynku pracy po zakończonym procesie edukacji szkolnej pozostają bez zatrudnienia oczekują pomocy w ustaleniu ścieżki kariery zawodowej, ustaleniu predyspozycji zawodowych, pomocy w rozwiązaniu problemu zawodowego, nabyciu umiejętności poruszania się po rynku pracy, zdobyciu, zmianie, podwyższaniu kwalifikacji, umiejętności zawodowych, zdobyciu doświadczenia zawodowego.

Z przeprowadzonej analizy danych statystycznych dotyczących kształtowania się struktury i poziomu bezrobocia na przełomie lat 2013, 2014 i 2015 wniosków wyciągniętych z informacji uzyskanych od osób bezrobotnych w ramach przeprowadzonych badań ankietowych i wywiadów prowadzonych podczas wizyt w urzędzie wynika, że na terenie powiatu Przysuskiego szczególne problemy związane z podjęciem i utrzymaniem zatrudnienia mają poniższe grupy osób bezrobotnych:

1. bezrobotni zamieszkujący na obszarach wiejskich,
2. bezrobotni długotrwale pozostający bez zatrudnienia,

3. bezrobotni do 30 roku życia,

4. bezrobotni po 50 roku życia

Bezrobotni zamieszkujący na obszarach wiejskich

stanowią najliczniejszą grupę osób bezrobotnych 87,9% ogółu bezrobotnych. Bezrobotni mieszkający na wsi mają utrudniony dostęp do informacji nt. ofert pracy i do zakładów pracy z uwagi na miejsce zamieszkania. W dużej mierze utrzymują się z dorywczej pracy w nisko opłacanym rolnictwie, część ze źródeł dochodu przyznanych innym członkom gospodarstwa domowego: rent i emerytur.

Główne bariery jakie utrudniają im dostęp do zatrudnienia to:

- brak ofert pracy w miejscu zamieszkania,
- brak motywacji do poszukiwania i utrzymania zatrudnienia,
- brak środków finansowych na dojazdy do PUP, pracodawców, do pracy
- utrudniony dostęp do usług szkoleniowych,

W celu złagodzenia barier i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia wśród osób bezrobotnych zamieszkałych na obszarach wiejskich zasadnym staje się obejmowanie ich wsparciem:

1) usługi rynku pracy, w tym

- poradnictwo zawodowe, w celu ustalenia predyspozycji zawodowych, oceny problemu zawodowego, zasadności dokonania zmiany, uzupełnienia kwalifikacji,
- pośrednictwo pracy – będące źródłem informacji na temat wolnych ofert pracy zgłaszanych do urzędu pracy przez pracodawców oraz możliwości skorzystania z zatrudnienia subsydiowanego,

2) instrumenty rynku pracy

- subsydiowane zatrudnienie (prace interwencyjne, roboty publiczne, podjęcie pracy na wyposażonym, doposażonym stanowisku pracy) – dające szansę na podjęcie zatrudnienia, zdobycia doświadczenia zawodowego, sprawdzenia się w roli pracownika, będące źródłem dochodu,
- bezzwrotne dotacje finansowe na podjęcie działalności gospodarczej – umożliwiające realizację pomysłu na samodzielne zarobkowanie, a jednocześnie pozwalające na samorealizację zawodową i zwiększenie motywacji do działalności w obszarze gospodarczym – szkolenia – umożliwią zdobycie kwalifikacji zawodowych zgodnych z zainteresowaniami uczestniczących w nich osób, dających szansę na podjęcie zatrudnienia.
- staże – umożliwiające zdobycia doświadczenia zawodowego
- zwrot kosztów dojazdu do pup, pracodawców, do pracy- ułatwi mobilność przestrzenną osób korzystających z tego wsparcia.
- bon na zasiedlenie – pomoże podjąć osobom młodym decyzję o wyprowadzce do większych aglomeracji miejskich w celu podjęcia pracy, gdyż uzyskane środki pozwolą pokryć koszty zamieszkania i dojazdu w związku z podjęciem zatrudnienia poza miejscem stałego zamieszkania.

Bezrobotni długotrwale pozostający bez zatrudnienia,

stanowią 3.156 osób 66,9% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w 2015 roku. Przedłużająca się bierność zawodowa powoduje dezaktualizację wiedzy i kwalifikacji, a jednocześnie pojawia się lęk przed nie sprawdzeniem się w roli pracownika, który ma wpływ na zaniżenie samooceny a co za tym idzie pasywne ustosunkowanie się do pracy i życia zawodowego. Ponadto wpływ na izolację zawodową i społeczną tej grupy mają psychologiczne skutki długotrwałego bezrobocia, a więc wycofanie się, niskie poczucie własnej wartości, brak poczucia bezpieczeństwa, bierność i bezradność. Długotrwała bierność zawodowa, brak możliwości zdobywania doświadczenia

zawodowego skutkuje tym, iż 30,8% przedstawicieli grupy nie posiada żadnego stażu pracy i aż 32 % krótki staż pracy nie przekraczający 5 lat. Główne bariery jakie utrudniają im dostęp do zatrudnienia to:

- brak ofert pracy,
- wiek
- ograniczenia zdrowotne,
- niski poziom wykształcenia,
- zdezaktualizowane, nieadekwatne do potrzeb lokalnych i ponadlokalnych rynków pracy kwalifikacje,
- brak doświadczenia zawodowego,
- brak zdolności do utrzymania zatrudnienia,
- niska samoocena,
- szybkie zniechęcenie niepowodzeniami i w konsekwencji brak motywacji do poszukiwania pracy,
- problemy w kontaktach (bariera nieśmiałości)
- brak środków finansowych na poszukiwanie pracy poza miejscem zamieszkania,
- brak środków finansowych na podnoszenie we własnym zakresie kwalifikacji.

W celu złagodzenia barier i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia wśród osób długotrwale bezrobotnych zasadnym staje się obejmowanie ich następującymi formami wsparcia:

1) usługi rynku pracy, w tym

- poradnictwo zawodowe, w celu ustalenia predyspozycji zawodowych, oceny problemu zawodowego, zasadności dokonania zmiany, uzupełnienia kwalifikacji. Udział w zajęciach z doradcą zawodowym pomoże wypracować aktywną postawę wobec poszukiwania pracy, wpłynie na poprawę samooceny, usunie barierę nieśmiałości, a także obawy przed bezpośrednim kontaktem z pracodawcą i pozwoli bezrobotnym odpowiednio zaprezentować się na ewentualnej rozmowie kwalifikacyjnej.

- pośrednictwo pracy – będące źródłem informacji na temat wolnych ofert pracy zgłaszanych do urzędu pracy przez pracodawców oraz możliwości skorzystania z zatrudnienia subsydiowanego,

2) instrumenty rynku pracy

- subsydiowane zatrudnienie (prace interwencyjne, roboty publiczne, podjęcie pracy na wyposażonym, doposażonym stanowisku pracy) – dające szansę na podjęcie zatrudnienia, zdobycia doświadczenia zawodowego, sprawdzenia się w roli pracownika, będące źródłem dochodu,

- bezzwrotne dotacje finansowe na podjęcie działalności gospodarczej – umożliwiające realizację pomysłu na samodzielne zarobkowanie, a jednocześnie pozwalające na samorealizację zawodową i zwiększenie motywacji do działalności w obszarze gospodarczym – szkolenia – umożliwią uaktualnienie lub zdobycie kwalifikacji zawodowych zgodnych z zainteresowaniami uczestniczących w nich osób, dających szansę na podjęcie zatrudnienia.

- staże – umożliwiające zdobycia doświadczenia zawodowego

- zwrot kosztów dojazdu do pracy- ułatwi mobilność przestrzenną osób korzystających z tego wsparcia.

Osoby do 30 roku życia

na terenie powiatu przysuskiego w 2015 roku stanowią 32,5% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Są to głównie bezrobotni nie posiadający doświadczenia, stażu pracy

zawodowego, ze średnim wykształceniem. Długotrwałym bezrobociem dotkniętych jest 53,7% grupy. Osoby młode są szczególnie zagrożone bezrobociem, gdyż nie posiadają doświadczenia zawodowego które jest głównym wyznacznikiem bycia konkurencyjnym na rynku pracy. Pomimo tego, iż są bardziej mobilne od osób ze starszych grup wiekowych, lepiej wykształcone często przez lata pozostają w rejestrach bezrobotnych. Pozostawanie młodych ludzi bez pracy, brak startu zawodowego powoduje utratę zdobytych kwalifikacji, zniechęcenie i doprowadza często do patologii społecznych. Główne bariery jakie utrudniają osobom młodym dostęp do pracy to:

- brak ofert pracy,
- wiek,
- brak doświadczenia zawodowego,
- szybkie zniechęcenie niepowodzeniami i w konsekwencji brak motywacji do poszukiwania pracy,
- brak kwalifikacji dostosowanych do potrzeb rynku pracy,
- brak wiedzy na temat sposobów poszukiwania pracy,
- brak środków finansowych na dojazd do pracy,
- brak środków finansowych na start zawodowy poza miejscem zamieszkania
- brak środków do życia, co powoduje wykluczenie z uczestnictwa w wielu dziedzinach życia, w tym brak w dobie powszechnej informatyzacji środków na zakupienie sprzętu komputerowego grozi wykluczeniem cyfrowym.

W celu złagodzenia barier i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia wśród osób bezrobotnych do 30 roku życia zasadnym staje się obejmowanie ich następującymi formami wsparcia:

1) usługi rynku pracy, w tym:

- poradnictwo zawodowe, w celu ustalenia predyspozycji zawodowych, oceny problemu zawodowego, zasadności dokonania zmiany, uzupełnienia kwalifikacji. Udział w zajęciach z doradcą zawodowym pomoże wypracować aktywną postawę wobec poszukiwania pracy, wpłynie na poprawę samooceny, usunie barierę nieśmiałości, a także obawy przed bezpośrednim kontaktem z pracodawcą i pozwoli bezrobotnym odpowiednio zaprezentować się na ewentualnej rozmowie kwalifikacyjnej.

- pośrednictwo pracy – będące źródłem informacji na temat wolnych ofert pracy zgłaszanych do urzędu pracy przez pracodawców oraz możliwości skorzystania z zatrudnienia subsydiowanego,

2) instrumenty rynku pracy, w tym:

- staże, staże w ramach bonu stażowego – umożliwiające zdobycia doświadczenia zawodowego

- szkolenia – umożliwią uaktualnienie lub zdobycie kwalifikacji zawodowych zgodnych z zainteresowaniami uczestniczących w nich osób, dających szansę na podjęcie zatrudnienia.

- subsydiowane zatrudnienie (prace interwencyjne, roboty publiczne, podjęcie pracy na wyposażonym, doposażonym stanowisku pracy, refundacja składek na ubezpieczenie społeczne, zatrudnienie w ramach bonu zatrudnieniowego) – dające szansę na podjęcie zatrudnienia, zdobycia doświadczenia zawodowego, sprawdzenia się w roli pracownika, będące źródłem dochodu,

- bezzwrotne dotacje finansowe na podjęcie działalności gospodarczej – umożliwiające realizację pomysłu na samodzielne zarobkowanie, a jednocześnie pozwalające na samorealizację zawodową i zwiększenie motywacji do działalności w obszarze gospodarczym

- zwrot kosztów dojazdu do pracy- ułatwi mobilność przestrzenną osób korzystających z tego wsparcia,

- pomoc finansowa na start zawodowy poza miejscem zamieszkania (np. koszty zakwaterowania czy bon na zasiedlenie).

Bezrobotni po 50 roku życia

w 2015 roku na terenie powiatu przysuskiego stanowią 23,6% ogółu bezrobotnych (1115 osób). Bezrobotni powyżej 50 roku życia, to osoby którym w niedługim czasie przysługiwać będzie prawo do emerytury, a ze względu na wiek napotykają na problemy ze znalezieniem zatrudnienia. Bezrobotni w tej grupie wiekowej w większości nie posiadała wykształcenia średniego, ich atutem zawodowym jest niewątpliwie długoletni staż pracy, niestety długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia sprawia, że ten potencjał zawodowy traci na wartości z punktu widzenia rynku pracy z każdym rokiem pozostawania w rejestrach bezrobotnych. Nabyta w pracy wiedza i posiadane umiejętności ulegają dezaktualizacji w związku z rozwojem techniki i zmianą technologii stosowanych w gospodarce z biegiem lat. Osoby te tracą motywację do poszukiwania pracy, żyją z zasiłków i dochodów innych członków rodziny. Boją się ryzyka prowadzenia własnej działalności gospodarczej, sceptycznie podchodzą do podwyższania kwalifikacji w ramach szkoleń, twierdzą, że: „w ich wieku nauka nie wchodzi do głowy”. Ubóstwo, które im zagraża ze względu na pozostawanie przez długi okres czasu bez pracy, bez źródła dochodu sprawia, iż zamykają się w domu, nie dbają o swój wygląd, są negatywnie postrzegani przez osoby posiadające wyższy status finansowy. Główne bariery jakie utrudniają im dostęp do zatrudnienia to:

- długotrwałe pozostawanie poza rynkiem pracy,
- niskie wykształcenie (podstawowe i zawodowe),
- problemy zdrowotne,
- dyskryminacja ze względu na wiek,
- niska lub brak motywacji do poszukiwania zatrudnienia
- niskie poczucie własnej wartości,
- brak znajomości nowych technologii i obawa przed nimi,
- niechęć do doksztalcania się,
- niska mobilność.

Głównym problemem osób bezrobotnych ze starszych grup wiekowych jest długookresowe pozostawanie poza rynkiem pracy po utracie zatrudnienia. Osoby te przede wszystkim oczekują pomocy w podjęciu zatrudnienia.

W celu złagodzenia barier i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia wśród osób należących do starszych grup wiekowych osób bezrobotnych zasadnym staje się obejmowanie ich następującymi formami wsparcia:

1) usługi rynku pracy, w tym

- poradnictwo zawodowe, w celu ustalenia predyspozycji zawodowych, oceny problemu zawodowego, zasadności dokonania zmiany, uzupełnienia kwalifikacji. Udział w zajęciach z doradcą zawodowym pomoże wypracować aktywną postawę wobec poszukiwania pracy, wpłynie na poprawę samooceny, usunie barierę nieśmiałości, a także obawy przed bezpośrednim kontaktem z pracodawcą i pozwoli bezrobotnym odpowiednio zaprezentować się na ewentualnej rozmowie
- pośrednictwo pracy – będące źródłem informacji na temat wolnych ofert pracy zgłaszanych do urzędu pracy przez pracodawców oraz możliwości skorzystania z zatrudnienia subsydiowanego,

2) instrumenty rynku pracy

- subsydiowane zatrudnienie (prace interwencyjne, roboty publiczne, podjęcie pracy na wyposażonym, doposażonym stanowisku prac, dofinansowanie zatrudnienia) – dające szansę na podjęcie zatrudnienia, zdobycia doświadczenia zawodowego, sprawdzenia się w roli pracownika, będące źródłem dochodu,

- szkolenia – umożliwią uaktualnienie lub zdobycie kwalifikacji zawodowych zgodnych z zainteresowaniami uczestniczących w nich osób, dających szansę na podjęcie zatrudnienia,
- staże – umożliwiające zdobycia doświadczenia zawodowego,
- zwrot kosztów dojazdu do pracy- ułatwi mobilność przestrzenną osób korzystających z tego wsparcia.

Spis treści

CHARAKTERYSTYKA POWIATU PRZYSUSKIEGO	2
Położenie	2
Ludność i sytuacja demograficzna	4
BEZROBOCIE W POWIECIE PRZYSUSKIM W LATACH 2013-2015	6
Stopa bezrobocia i liczba zarejestrowanych bezrobotnych	6
Bezrobotni według poziomu wykształcenia	7
Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy	8
Napływ i odpływ bezrobotnych	9
Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy	10
Bezrobotni po 50 roku życia	11
Bezrobotni do 30 roku życia	13
Oferty pracy oraz bezrobotni według zawodów	14
Wyniki ankiet przeprowadzonych w 2012 i 2015 roku wśród bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Przysucha	15
Wnioski końcowe. Wyłonienie grup osób do aktywizacji i wskazanie rozwiązań problemu zawodowego w ramach form aktywizacji przewidzianych w ustawie.	19